

การพัฒนาทักษะชีวิตในกิจกรรมแนะแนวชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ด้วยโครงการ The Development of Life Skills on Guidance Activities for Fifth Grade Students by Project-Based Approach

ฉวีวรรณ ไตรรัตนานนท์*
Chaweewan Tirattananon
สุเทพ อ่วมเจริญ**
Sutep Uamcharoen

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เปรียบเทียบผลการเรียนรู้ทักษะชีวิตของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ก่อนและหลังการจัดกิจกรรมแนะแนวด้วยโครงการ 2) ศึกษาความสามารถในการทำโครงการของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 3) ศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่มีต่อการจัดกิจกรรมแนะแนวด้วยโครงการ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5/2 โรงเรียนบ้านปล่องเหล็ก จำนวน 51 คน ผลการวิจัยพบว่า

1) ผลการเรียนรู้ทักษะชีวิตของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ก่อนและหลังการจัดกิจกรรมแนะแนวด้วยโครงการแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยคะแนนเฉลี่ยทักษะชีวิต ของนักเรียนหลังการจัดกิจกรรมสูงกว่าก่อนการจัดกิจกรรม

2) ความสามารถในการทำโครงการของนักเรียนโดยภาพรวมอยู่ในระดับสูง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับสูงเรียงตามลำดับได้แก่ การวางแผนทำโครงการ การลงมือทำโครงการ ส่วนความสามารถด้านการเลือกหัวข้อเรื่องหรือปัญหาที่จะศึกษา การนำเสนอผลงานและการเขียนรายงานอยู่ในระดับปานกลาง

3) ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมแนะแนวด้วยโครงการ พบว่าโดยภาพรวมนักเรียนเห็นด้วยอยู่ในระดับมากถึง 3 ด้าน เรียงตามลำดับ คือ ด้านประโยชน์ที่ได้รับจากการร่วมปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ ด้านวิธีจัดกิจกรรมการเรียนรู้และด้านบรรยากาศในการเรียนรู้

คำสำคัญ: ทักษะชีวิต/ กิจกรรมแนะแนว/ กิจกรรมโครงการ

* นักศึกษาปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการนิเทศ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

** อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ภาควิชาหลักสูตรและวิธีสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

Abstract

The purposes of this experimental research were to: 1) compare learning outcomes of life skills between before and after using project-based approach 2) study the students' abilities of performing a project work after using project-based approach 3) study the students' opinions toward project-based approach. The sample group in this research were 51 fifth grade students in the second semester of the 2012 academic year from Ban Plongliam school.

The results of this research were :

1) The difference of students' learning outcomes on life skills before and after using project-based approach were statistically significant at .01 level. The students' learning outcomes after using project-based approach were higher than earlier.

2) The students' abilities performed by project-based approach were at high level when considered in each ability the finding showed that project planning and project acting were at a high level but topics choosing and project presentation and report writing were at a middle level.

3) The students' opinions toward project-based approach were at a high level of agreement in the following aspects respectively, the usefulness of participation in the activities, learning activities and learning atmosphere.

Keywords: Life Skills/ Guidance/ Project-Based Approach

บทนำ

การเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของสังคมไทย และสังคมโลกในศตวรรษที่ 21 ส่งผลกระทบต่อเด็ก และเยาวชน การดำเนินชีวิตท่ามกลางกระแส เทคโนโลยีที่ทันสมัย การเผชิญสิ่งยั่วยุหรือตัวแบบ ที่ไม่เหมาะสมต่างๆ รอบตัว ก่อให้เกิดปัญหา ในหลายๆ ด้าน ดังจะเห็นได้จากรายงานของศูนย์ เฝ้าระวังทางวัฒนธรรม กระทรวงวัฒนธรรม รวมถึง เอกสารวิชาการในเครือข่ายของสำนักงานกองทุน สนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) ล้วนให้ข้อมูล ที่สอดคล้องกันว่าปัจจุบันเด็กไทยมีโอกาสเข้าถึง สื่อต่างๆ ได้มากขึ้น แต่ต้องเผชิญกับความเสี่ยงต่อ การรับข้อมูลข่าวสารที่เข้าถึงได้ง่ายและรวดเร็ว จากสื่อ ที่รุนแรงและล่อแหลมต่างๆ รวมทั้งการมีค่านิยมที่ผิด

การเลียนแบบพฤติกรรมและการตกเป็นเหยื่อของ กภัยต่างๆ รอบตัว ซึ่งปัญหาต่างๆ เหล่านี้เกิดจากการ ขาดทักษะในการดำเนินชีวิตแทบทั้งสิ้น จึงจำเป็น อย่างยิ่งที่จะต้องได้รับการพัฒนาทักษะชีวิตโดยฝึกให้ เด็กรู้จักคิดอย่างมีเหตุผล ตัดสินใจและแก้ปัญหาได้ อย่างเหมาะสม หากเด็กและเยาวชนมีทักษะชีวิตต่ำ ขาดภูมิคุ้มกันทางสังคมที่ดี อาจทำให้ไม่ประสบ ความสำเร็จในชีวิตและก่อให้เกิดปัญหาทางสังคมได้

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 24 กำหนดให้สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ดำเนินการจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้อง กับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน โดยคำนึงถึง

ความแตกต่างระหว่างบุคคล ฝึกทักษะกระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ และการประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา โดยจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกปฏิบัติให้ทำได้ ทำเป็น คิดเป็น และหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กำหนดให้พัฒนาผู้เรียนให้เกิดสมรรถนะสำคัญ คือ ความสามารถในการสื่อสาร ความสามารถในการคิด ความสามารถในการแก้ปัญหา ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี และได้กำหนดแนวทางการพัฒนาทักษะชีวิต เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้สามารถจัดการกับปัญหาต่างๆ รอบตัวในสภาพสังคมปัจจุบันและเตรียมพร้อมสำหรับการปรับตัวในอนาคต โดยผ่านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทั้ง 8 กลุ่มสาระและกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2551: 4)

จากการศึกษาแนวทางการพัฒนาทักษะชีวิต มีหลายหน่วยงานที่ได้กำหนดองค์ประกอบของทักษะชีวิตที่สำคัญและจำเป็น เช่น องค์การอนามัยโลก (WHO, 1994: 2) ได้กำหนดองค์ประกอบของทักษะชีวิตไว้ได้แก่ การรู้จักคิดอย่างมีวิจารณญาณ (Critical Thinking) มีความคิดสร้างสรรค์ (Creative Thinking) มีความตระหนักรู้ในตน (Self Awareness) มีความเห็นใจผู้อื่น (Empathy) มีความภูมิใจในตนเอง (Self Esteem) มีความรับผิดชอบต่อสังคม (Social Responsibility) รู้จักการสร้างสัมพันธภาพและการสื่อสาร (Interpersonal Communication) รู้จักตัดสินใจและแก้ปัญหา (Decision Making and Problem Solving) รู้จักการจัดการกับอารมณ์และความเครียด (Coping with Emotional and Stress) นอกจากนั้นหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้กำหนดองค์ประกอบที่สำคัญสำหรับการพัฒนาทักษะชีวิตไว้ในคู่มือการเสริมสร้างทักษะชีวิต ตามจุดเน้นการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน

ระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาไว้ 4 องค์ประกอบ คือ 1) การตระหนักรู้และเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น 2) การคิดวิเคราะห์ ตัดสินใจและแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ 3) การจัดการกับอารมณ์และความเครียด 4) การสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่น นอกจากนี้ แวกเนอร์ (Wagner, 2008: 20-25) ได้นำเสนอทักษะที่จำเป็นเพื่อการอยู่รอดสำหรับการประกอบอาชีพ การศึกษาและการเป็นพลเมืองที่ดีสำหรับการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21 ไว้ 7 ประการ ได้แก่ 1) การคิดอย่างมีวิจารณญาณและการแก้ปัญหา (Critical Thinking and Problem Solving) 2) การร่วมมือกับเครือข่ายต่างๆ (Collaboration Across Networks and Leading By Influence-Teamwork) 3) การปรับตัวและการมีความแคล่วคล่องว่องไว (Agility and Adaptability) 4) การคิดริเริ่มและการเป็นผู้ประกอบการที่สร้างสรรค์ (Initiative and Entrepreneurialism) 5) การสื่อสารทั้งการพูดและการเขียนที่มีประสิทธิภาพ (Effective Oral and Written Communication) 6) การเข้าถึงข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล (Accessing and Analyzing Information) 7) การใฝ่รู้และมีจินตนาการ (Curiosity and Imagination) และเครือข่ายองค์กรความร่วมมือเพื่อทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 (Partnership for 21st Century Skills, 2011) ได้กล่าวไว้ว่าภายใต้บริบทการสอนความรู้วิชาหลัก นักเรียนต้องเรียนรู้ทักษะที่จำเป็นเพื่อให้ประสบความสำเร็จในโลกทุกวันนี้ ได้แก่ 1) การคิดอย่างมีวิจารณญาณและการแก้ปัญหา (Critical Thinking and Problem Solving) 2) การคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรม (Creativity and Innovation) 3) การสื่อสารและการร่วมมือกัน (Communication and Collaboration)

จากการศึกษาองค์ประกอบของทักษะชีวิตที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 และวิธีการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 พบว่าทักษะที่สอดคล้องกันและมีความจำเป็น

สำหรับเด็กและเยาวชนที่ควรได้รับการพัฒนา ได้แก่ ทักษะการคิดวิจารณ์ หรือการคิดวิพากษ์วิจารณ์ (Critical Thinking) ทักษะการแก้ปัญหา (Problem Solving) ทักษะการตัดสินใจ (Decision Making) และทักษะการสร้างสัมพันธภาพและสื่อสาร (Interpersonal Communication) โดยผ่านการจัดกิจกรรมที่ให้ผู้เรียนเรียนจากการลงมือปฏิบัติ (Learning by Doing) และเมื่อพิจารณาในแต่ละองค์ประกอบพบว่า การที่ผู้เรียนจะเกิดทักษะการแก้ปัญหา ทักษะการตัดสินใจหรือการสื่อสารนั้น ผู้เรียนจะต้องเกิดความคิดอย่างมีวิจารณญาณเป็นพื้นฐาน ดังที่ พอล (Paul, 1993 อ้างถึงใน ทิศนา ขัมมณี, 2544: 20) ได้กล่าวว่าการคิดอย่างมีวิจารณญาณมีความสัมพันธ์กับการคิดแก้ปัญหา คือการคิดวิจารณ์เป็นเครื่องมือสำคัญในการคิดแก้ปัญหา และสุรางคณา เต๋อดิสอน, (2550: 46) ได้กล่าวว่า เมื่อบุคคลคิดเรื่องใดเรื่องหนึ่งผ่านการคิดอย่างมีวิจารณญาณแล้ว ผลการคิดที่ได้สามารถนำไปใช้ได้ในการบวนการอื่นๆ เช่น นำไปใช้ในการตัดสินใจ นำไปใช้ในการแก้ปัญหา นำไปปฏิบัติ ดังนั้นหากเด็กและเยาวชนได้พัฒนาทักษะการตัดสินใจ และการแก้ปัญหา แล้วย่อมหมายถึงว่าได้ผ่านกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณมาแล้วนั่นเอง ดังนั้นการพัฒนาทักษะชีวิตพื้นฐานให้กับนักเรียนใน 3 ด้าน ได้แก่ ทักษะด้านการตัดสินใจ ทักษะการแก้ปัญหา และทักษะการสื่อสาร จึงเป็นการสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีให้กับนักเรียนเพื่อที่จะสามารถดำเนินชีวิตได้ท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลกที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วในศตวรรษที่ 21 ได้อย่างเหมาะสม

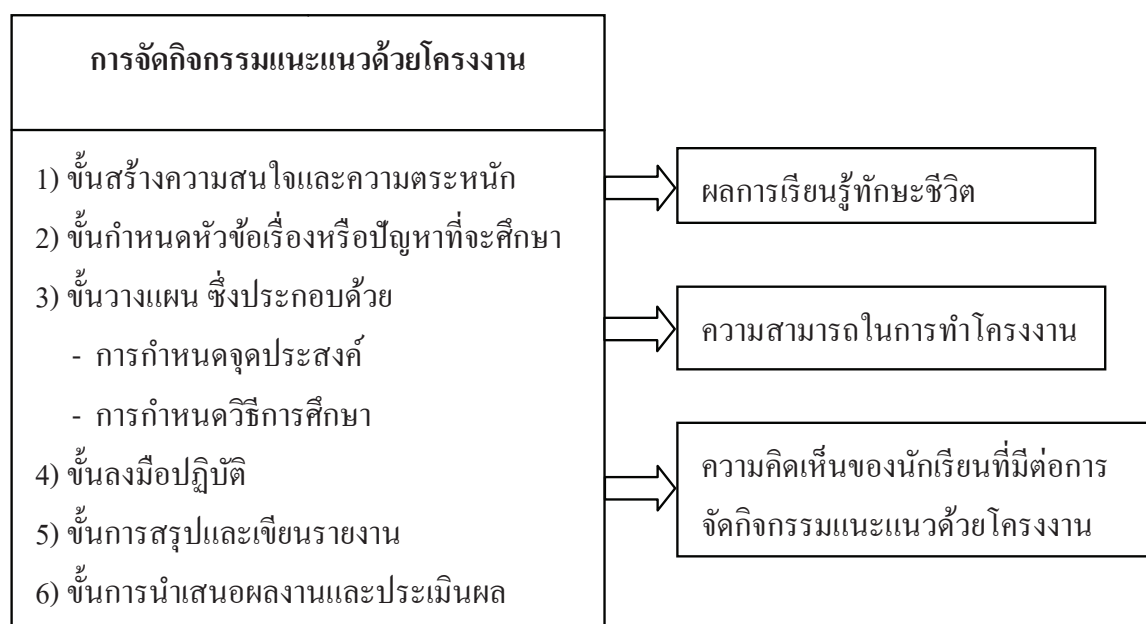
จากความสำคัญและปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยซึ่งเป็นครูผู้สอนในโรงเรียนกลุ่มพัฒนาทำเงินจึงสนใจพัฒนาทักษะชีวิตในกิจกรรมแนะแนวโดยจัดกิจกรรมโครงการซึ่งสอดคล้องตามหลักการที่กำหนดไว้ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช

2551 และสอดคล้องกับหลักการจัดกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตของ วนิดา ขาวมงคล เอกแสงศรี, (2546: 4) ที่มีการจัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับสภาพปัญหา ความต้องการ ความสนใจ ธรรมชาติของผู้เรียนและวิสัยทัศน์ของสถานศึกษา โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ผู้เรียนมีอิสระในการคิดและการตัดสินใจด้วยตนเอง เรียนรู้ด้วยตนเองด้วยการปฏิบัติ โดยใช้กระบวนการกลุ่มจนกระทั่งเกิดทักษะชีวิตหรือการเรียนรู้โดยครูเป็นพี่เลี้ยงและประสานงานซึ่งสอดคล้องกับเกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ และคณะ (2548: 57-58) ที่ได้กล่าวถึงการจัดกิจกรรมโครงการไว้ว่าเป็นการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนได้รับโอกาสในการเลือกหัวข้อการทำงานเอง ค้นคว้าหาความรู้ วิเคราะห์วิจารณ์ บูรณาการองค์ความรู้ในขอบเขตทางเลือกที่ตนเองจัดสรรเองเป็นการปูพื้นฐานสู่การเตรียมตัวเข้าสู่วิชาชีพเน้นการเรียนรู้โดยการใช้กิจกรรมเพื่อการเรียนรู้ (Activity-Based Learning) ส่งเสริมการเรียนรู้อย่างอิสระ (Independent Learning) หรือการแสวงหาความรู้โดยกระบวนการกลุ่ม (Group Investigation) สามารถทำให้ผู้เรียนเกิดพัฒนาการด้านทักษะสังคม ทักษะชีวิต และทักษะวิชาชีพได้ทั้งสิ้น และสอดคล้องกับ แคทซ์ (Katz, 1994) ที่กล่าวว่าจัดการเรียนการสอนแบบโครงการเป็นการจัดประสบการณ์ในการปฏิบัติให้แก่เด็กเหมือนกับการทำงานในชีวิตจริง เพื่อให้เด็กมีประสบการณ์ตรง เด็กจะได้เรียนรู้วิธีการแก้ปัญหา รู้จักการทำงานอย่างมีระบบ รู้จักการวางแผนในการทำงาน ฝึกการคิดวิเคราะห์และเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง จากงานวิจัยของ ศิรินาถ บัวคลี, (2549: 82) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่องการพัฒนาความสามารถในการคิดแก้ปัญหาของเด็กปฐมวัยโดยใช้การจัดประสบการณ์แบบโครงการพบว่าเด็กปฐมวัยมีความสามารถในการคิดแก้ปัญหาสูงกว่าก่อนการจัดประสบการณ์แบบโครงการ และสำนักงานคณะกรรมการการศึกษา

ขั้นพื้นฐาน (2554: 2) ได้กล่าวถึงกิจกรรมการสร้างทักษะชีวิตไว้ว่า กิจกรรมการเรียนรู้ที่ผู้เรียนได้ทำกิจกรรมร่วมกัน จะทำให้ผู้เรียนเกิดพัฒนาทักษะชีวิตในการเสริมสร้างสัมพันธภาพและใช้ทักษะการสื่อสารได้แสดงออกด้านความคิด การพูด และการทำงาน ให้มีความสำเร็จ จากหลักการและแนวคิดดังกล่าว แสดงให้เห็นว่าการจัดกิจกรรมด้วยโครงการสามารถนำมาใช้เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เกิดทักษะชีวิตได้ ผู้วิจัยจึงได้ทำการวิจัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตในกิจกรรมแนะแนวชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ด้วยโครงการขึ้น เพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตให้กับนักเรียนใน 3 ด้าน คือ ด้านทักษะการสื่อสาร ทักษะการตัดสินใจและทักษะการแก้ปัญหา เพื่อช่วยให้ผู้เรียนเติบโตเป็นทรัพยากรมนุษย์ที่เข้มแข็งและมีคุณภาพ มีทักษะที่ดีในการดำรงชีวิต สามารถสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีการตัดสินใจและแก้ไขปัญหาในสถานการณ์ต่างๆ ได้อย่างเหมาะสม ผู้วิจัยได้ศึกษากระบวนการและ

ขั้นตอนการจัดกิจกรรมด้วยโครงการจากแนวคิดของกรมวิชาการ (2544: 30) ที่นำเสนอขั้นตอนการทำโครงการไว้ 3 ขั้นตอน คือ 1) คิดและเลือกปัญหาที่จะศึกษา 2) วางแผนในการทำโครงการ 3) ลงมือทำโครงการ และได้ศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับทักษะชีวิต ในด้านการตัดสินใจ การแก้ปัญหา และการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ ขององค์การอนามัยโลก (WHO, 1994: 2) มาเป็นกรอบแนวคิดในการจัดกิจกรรมด้วยโครงการเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตในกิจกรรมแนะแนว สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยจัดกิจกรรม 6 ขั้นตอน คือ 1) ขั้นสร้างความสนใจและความตระหนัก 2) ขั้นกำหนดหัวข้อเรื่องหรือปัญหาที่จะศึกษา 3) ขั้นวางแผน ซึ่งประกอบด้วย การกำหนดจุดประสงค์ การกำหนดวิธีการศึกษา 4) ขั้นลงมือปฏิบัติ 5) ขั้นการสรุปและเขียนรายงาน และ 6) ขั้นการนำเสนอผลงานและประเมินผล ดังแสดงในแผนภูมิ

แผนภูมิ กรอบแนวคิดในการวิจัย

คำถามการวิจัย

1. ผลการเรียนรู้ทักษะชีวิตของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านปล่องเหลียม ก่อนและหลังการจัดกิจกรรมแนะแนวด้วยโครงการแตกต่างกันหรือไม่

2. ความสามารถในการทำโครงการของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านปล่องเหลียมอยู่ในระดับใด

3. ความคิดเห็นของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านปล่องเหลียมที่มีต่อการจัดกิจกรรมแนะแนวด้วยโครงการอยู่ในระดับใด

สมมติฐานการวิจัย

ผลการเรียนรู้ทักษะชีวิตของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านปล่องเหลียม ก่อนและหลังการจัดกิจกรรมแนะแนวด้วยโครงการแตกต่างกัน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบผลการเรียนรู้ทักษะชีวิตของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านปล่องเหลียมก่อนและหลังการจัดกิจกรรมแนะแนวด้วยโครงการ

2. เพื่อศึกษาความสามารถในการทำโครงการของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านปล่องเหลียม

3. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านปล่องเหลียมที่มีต่อการจัดกิจกรรมแนะแนวด้วยโครงการ

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงทดลอง (Experimental Research) ผู้วิจัยได้ดำเนินการ

ทดลองตามแบบแผนการวิจัยเชิงทดลองขั้นพื้นฐาน (Pre – Experimental Designs) โดยใช้การทดลองแบบกลุ่มตัวอย่างเดียวที่มีการทดสอบก่อนและหลังการทดลอง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 อำเภอกระทุ่มแบน จังหวัดสมุทรสาคร ที่กำลังเรียนอยู่ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2555 จำนวน 10 โรงเรียน ในกลุ่มพัฒนาท่าจีน ได้แก่ โรงเรียนวัดนางสาว โรงเรียนวัดท่ากระเปือ โรงเรียนวัดอ่างทอง โรงเรียนวัดบางยาง โรงเรียนวัดหนองนกไข่ โรงเรียนวังนกไข่ โรงเรียนบ้านปลายคลองน้อย โรงเรียนบ้านท้องคุ้ง โรงเรียนวัดท่าเสาและโรงเรียนบ้านปล่องเหลียม รวมนักเรียนจำนวน 542 คน

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5/2 โรงเรียนบ้านปล่องเหลียม อำเภอกระทุ่มแบน จังหวัดสมุทรสาคร จำนวน 51 คน ได้มาจากการสุ่มตัวอย่างแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling) ได้โรงเรียนบ้านปล่องเหลียม และได้นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5/2

ตัวแปรที่ศึกษา ตัวแปรที่ศึกษา สำหรับการวิจัยในครั้งนี้ ประกอบด้วย

1. ตัวแปรต้น (Independent Variable) ได้แก่ การจัดกิจกรรมแนะแนวด้วยโครงการ
2. ตัวแปรตาม (Dependent Variable) ได้แก่

2.1 ผลการเรียนรู้ทักษะชีวิต

2.2 ความสามารถในการทำโครงการ

2.3 ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อ

การจัดกิจกรรมแนะแนวด้วยโครงการ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แผนการจัดกิจกรรมพัฒนาทักษะชีวิตในกิจกรรมแนะแนวด้วยโครงงาน เรื่อง ทำอย่างไรฉันจะเรียนได้ดี ภัยจากอินเทอร์เน็ต ฉันทำได้ และทำอะไรเมื่อมีภัยใกล้ตัว จำนวน 4 แผน รวม 10 ชั่วโมง ประกอบด้วย หัวข้อเรื่อง สารสำคัญ จุดประสงค์การเรียนรู้ สารการเรียนรู้ ขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ สื่อการเรียนรู้/แหล่งการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล แบบประเมินใบงาน

2. แบบทดสอบวัดผลการเรียนรู้ทักษะชีวิตในกิจกรรมแนะแนว 3 ทักษะ คือ ทักษะการตัดสินใจ ทักษะการแก้ปัญหา และทักษะการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ เป็นแบบทดสอบแบบปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ มีความยากง่าย (p) ระหว่าง 0.22-0.76 ค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.28-0.89 และค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ เท่ากับ 0.88

3. แบบประเมินความสามารถในการทำโครงงานที่ประเมินโดยครู โดยสังเกตความ สามารถ 5 ด้าน ได้แก่ 1) การกำหนดหัวข้อเรื่องหรือปัญหาที่จะศึกษา 2) การวางแผนในการปฏิบัติ 3) การลงมือปฏิบัติ 4) การสรุปผลและการเขียนรายงาน และ 5) การนำเสนอผลงาน โดยแบบประเมินมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 3 ระดับ และกำหนดเกณฑ์การให้คะแนนแบบรูปรีด ใช้ประเมินขณะปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ในแต่ละแผน

4. แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมแนะแนวด้วยโครงงาน จำนวน 10 ข้อ จำแนกเป็น 3 ประเด็น คือ 1) บรรยากาศในการเรียนรู้ จำนวน 3 ข้อ 2) การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ จำนวน 3 ข้อ และ 3) ประโยชน์ที่ได้รับจากการร่วมปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ จำนวน 4 ข้อ เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่ามี 3 ระดับ และคำถามแบบปลายเปิด

การดำเนินการทดลอง

1. **ขั้นก่อนทดลอง** เป็นขั้นตอนที่ผู้วิจัยเตรียมความพร้อมด้านต่างๆ ดังต่อไปนี้

ผู้วิจัยดำเนินการประชุมนิเทศนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยก่อนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อชี้แจงจุดประสงค์และวิธีการจัดกิจกรรมด้วยโครงงานตั้งแต่เริ่มต้นจนถึงสิ้นสุดการจัดกิจกรรมด้วยโครงงาน เพื่อให้ให้นักเรียนเข้าใจวิธีการเรียน และทำการทดสอบวัดผลก่อนเรียน โดยใช้แบบทดสอบวัดผลการเรียนรู้ทักษะชีวิตในกิจกรรมแนะแนวชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

2. **ขั้นดำเนินการทดลอง** เป็นขั้นตอนที่ผู้วิจัยเป็นผู้ดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเองตามแผนการจัดกิจกรรมที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมี 3 ขั้นตอน คือ

ขั้นตอนที่ 1 ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน ด้วยการสร้างความสนใจและความตระหนักโดยการสนทนาในสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหา นำประเด็นปัญหาให้นักเรียนได้ทำการศึกษาและถามคำถามที่กระตุ้นให้นักเรียนได้ฝึกคิดอย่างเป็นกระบวนการ ดังนี้ 1) ระบุปัญหา 2) ระบุสาเหตุของปัญหา 3) เสนอทางเลือกในการแก้ปัญหาโดยคำนึงถึงผลดีและผลเสีย เปรียบเทียบกัน 4) ตัดสินใจเลือกทางเลือกพร้อมให้เหตุผลประกอบ

ขั้นตอนที่ 2 ขั้นจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เป็นขั้นตอนการจัดกิจกรรมด้วยโครงงานประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ดังนี้ 1) การกำหนดหัวข้อเรื่องหรือปัญหาที่จะศึกษา นักเรียนแต่ละกลุ่มเลือกหัวข้อเรื่องหรือปัญหาที่จะศึกษา ซึ่งเป็นเรื่องที่สอดคล้องกับเนื้อหาในแต่ละแผนการจัดกิจกรรม 2) การวางแผนในการทำโครงงาน โดยนักเรียนแต่ละกลุ่ม กำหนดจุดประสงค์ที่จะศึกษา วิธีการศึกษา ขอบเขตของการศึกษา แหล่งที่มาของความรู้รวมทั้งเขียนเค้าโครงของโครงงาน 3) การทำโครงงาน ให้นักเรียนทำโครงงานตามแผนปฏิบัติงานที่กำหนดไว้ 4) การเขียน

รายงาน นักเรียนเขียนรายงานโครงการตามหัวข้อที่กำหนดไว้ร่วมกัน 5) การนำเสนอผลงาน ในแต่ละแผนการจัดกิจกรรมนักเรียนแต่ละกลุ่มนำเสนอผลงานที่ได้จากการศึกษาค้นคว้า (สำหรับโครงการที่แต่ละกลุ่มเลือกทำแบบสมบูรณ์ให้นำเสนอผลงานหลังจากการจัดการเรียนรู้ และจัดแสดงโครงการ)

ขั้นตอนที่ 3 ขั้นสรุปและประเมินผล ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปเกี่ยวกับความสำคัญของเรื่องที่ศึกษา เพื่อนำวิธีการคิดไปใช้ในชีวิตประจำวัน และประเมินผลการทำโครงการ

3. ขั้นหลังการทดลอง ทดสอบหลังเรียน โดยใช้แบบทดสอบวัดผลการเรียนรู้ทักษะชีวิตในกิจกรรมแนะแนว ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ซึ่งเป็นฉบับเดียวกับที่ทำการทดสอบก่อนเรียน และสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมด้วยโครงการ

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์เปรียบเทียบคะแนนทดสอบก่อนและหลังการจัดกิจกรรม โดยการทดสอบค่าที (t-test) แบบ Dependent

2. วิเคราะห์ข้อมูลจากการประเมินความสามารถในการทำโครงการ โดยใช้สถิติ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

3. วิเคราะห์ข้อมูลจากการประเมินความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมแนะแนวด้วยโครงการโดยใช้สถิติค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

ผลการวิจัย

1. ผลการเรียนรู้ทักษะชีวิตของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ก่อนเรียนและหลังเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยคะแนนเฉลี่ยของการทดสอบหลังจัดกิจกรรมสูงกว่าก่อน

จัดกิจกรรม มีคะแนนด้านทักษะการแก้ปัญหาไม่ค่าเฉลี่ยสูงสุด (75.88) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยรองลงมาคือ ทักษะชีวิตด้านการตัดสินใจ (73.73) และทักษะชีวิตด้านการสื่อสาร (69.61)

2. ความสามารถในการทำโครงการของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านปล่องเหล็ก พบว่าโดยภาพรวมนักเรียนมีความสามารถอยู่ในระดับสูง ($\bar{X} = 2.54$, S.D. = 0.30) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าด้านความสามารถในการทำโครงการ นักเรียนมีความสามารถอยู่ใน ระดับสูง ($\bar{X} = 2.86$, S.D. = 0.38) เป็นลำดับแรก เท่ากัน 2 ด้าน คือ การวางแผนในการทำโครงการ และการทำโครงการ รองลงมาคือ ด้านการเลือกหัวข้อเรื่องหรือปัญหาที่จะศึกษาและการนำเสนอผลงาน มีความสามารถอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.43$, S.D. = 0.53)

3. นักเรียนมีความคิดเห็นต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยโครงการ โดยภาพรวมนักเรียนเห็นด้วยอยู่ในระดับมากทั้ง 3 ด้าน ($\bar{X} = 2.69$, S.D. = 0.46) เรียงตามลำดับดังนี้ คือ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ($\bar{X} = 2.71$, S.D. = 0.46) ด้านประโยชน์ที่ได้รับจากการร่วมปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ ($\bar{X} = 2.69$, S.D. = 0.46) และด้านบรรยากาศในการเรียนรู้ ($\bar{X} = 2.67$, S.D. = 0.47)

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่องการพัฒนาทักษะชีวิตในกิจกรรมแนะแนวชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ด้วยโครงการ มีผลการวิจัย ดังนี้

1) ผลการเรียนรู้ทักษะชีวิตของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ก่อนและหลังการจัดกิจกรรมแนะแนวด้วยโครงการแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ยอมรับสมมุติฐานการวิจัย โดยผลการเรียนรู้ทักษะชีวิตหลังการจัดกิจกรรมสูงกว่าก่อนการจัดกิจกรรมด้วยโครงการ

2) ความสามารถในการทำโครงการของนักเรียนโดยภาพรวมทั้ง 5 ด้าน มีระดับความสามารถอยู่ในระดับสูง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าด้านความสามารถในการทำโครงการนักเรียนมีความสามารถอยู่ในระดับสูงเท่ากัน 2 ด้าน คือ การวางแผนในการทำโครงการและการลงมือทำโครงการ และด้านที่มีความสามารถรองลงมาคือ การเลือกหัวข้อเรื่องหรือปัญหาที่จะศึกษาการนำเสนอผลงาน และการเขียนรายงาน

3) ผลการศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่มีต่อการจัดกิจกรรมแนะแนวด้วยโครงการ พบว่า โดยภาพรวมนักเรียนเห็นด้วยอยู่ในระดับมากทั้งสามด้าน เรียงตามลำดับ คือ ด้านประโยชน์ที่ได้รับจากการร่วมปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และด้านบรรยากาศในการเรียนรู้

อภิปรายผล

1. ผลการวิจัยพบว่าการพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 หลังการจัดกิจกรรมแนะแนวด้วยโครงการ นักเรียนมีผลการเรียนรู้ทักษะชีวิตหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนทั้ง 3 องค์ประกอบ คือ ทักษะการตัดสินใจ ทักษะการแก้ปัญหา และทักษะการสื่อสาร แสดงว่าการจัดกิจกรรมแนะแนวด้วยโครงการส่งผลให้นักเรียนมีผลการเรียนรู้ทักษะชีวิตสูงขึ้น โดยทักษะชีวิตด้านการแก้ปัญหา และทักษะการตัดสินใจ ได้ค่าเฉลี่ยสูงใกล้เคียงกัน ทั้งนี้เป็นเพราะการจัดกิจกรรมด้วยโครงการเป็นการจัดกิจกรรมที่เน้นให้นักเรียนเรียนรู้จากปัญหาที่พบโดยการปฏิบัติ ทำให้สามารถสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเองซึ่งกระบวนการทำโครงการช่วยให้นักเรียนแสวงหา ค้นคว้าข้อมูลเพื่อนำไปใช้ในการแก้ปัญหาทักษะชีวิต สอดคล้องกับแนวคิดของ วนิดา ขาวมงคล เอกแสงศรี, (2546: 81) ที่ได้กล่าวว่าวิธีการพัฒนา

ทักษะชีวิตที่มีประสิทธิภาพวิธีหนึ่ง คือ การเรียนการสอนที่เน้นให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้จากการลงมือกระทำด้วยตนเอง ทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดีขึ้น และจากการจัดกิจกรรม ผู้วิจัยกำหนดให้นักเรียนได้ฝึกทักษะการแก้ปัญหาและการตัดสินใจอย่างเป็นขั้นตอน โดยศึกษาจากสถานการณ์ปัญหาที่เกิดขึ้นจริงในชีวิตประจำวัน นักเรียนได้ใช้องค์ความรู้และข้อมูลที่ได้อ่านคว้ามมาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นภายในกลุ่มเพื่อวิเคราะห์ข้อดี ข้อเสีย ประกอบการตัดสินใจและวางแผนการปฏิบัติโครงการ จนสามารถค้นพบแนวทางในการป้องกันหรือแก้ไขปัญหานั้นๆ ซึ่งสอดคล้องกับ ฮาร์เกรฟ (Hargrave, 2004: 395) ที่จัดการเรียนรู้โดยใช้โครงการเป็นฐานร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือกัน เพื่อพัฒนาความคิดและการแก้ปัญหาโดยเป็นการทำโครงการที่เกี่ยวข้องกับปัญหาในชีวิตและสถานการณ์จริง พบว่าการจัดการเรียนรู้ที่อาศัยโครงการเป็นฐานมีผลกระทบทางบวกต่อความสำเร็จของนักเรียนและสามารถเชื่อมโยงการเรียนรู้ของตนเข้ากับโลกภายนอกได้ นักเรียนได้พัฒนาความต้องการที่จะเรียนรู้ และสามารถสร้างสรรค์วิธีการแก้ปัญหาที่ได้นำเสนอไว้ ซึ่งแสดงให้เห็นว่ากิจกรรมโครงการสามารถพัฒนาทักษะชีวิตเพื่อการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21 ได้เป็นอย่างดี ส่วนทักษะชีวิตด้านการสื่อสารได้คะแนนเฉลี่ยน้อยกว่าด้านอื่นๆ ทั้งนี้เป็นเพราะว่า การรับส่งสาร เป็นการแสดงความรู้สึกลึกซึ้งของตนเอง และรับรู้ถึง ความรู้สึกลึกซึ้งของผู้ส่งสารผ่านช่องทางต่างๆ ความรู้สึกลึกซึ้งที่มีต่อสถานการณ์ที่เกิดขึ้นของแต่ละบุคคลนั้นไม่เหมือนกัน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับอารมณ์และประสบการณ์เดิมของตนเองเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้อง โดยเฉพาะอย่างยิ่งทักษะการปฏิเสธที่เป็นทักษะหนึ่งของทักษะการสื่อสารที่ยากต่อการปฏิบัติให้มีประสิทธิภาพ การปฏิเสธจะมีประสิทธิภาพได้มากน้อยเพียงใดนั้นขึ้นอยู่กับตัวผู้ปฏิเสธเองเป็นสำคัญว่าจะมีความหนักแน่น และรู้จัก

เลือกวิธีการปฏิเสธแบบใดมาใช้ได้อย่างคล่องแคล่วเหมาะสมลงตัวที่สุดกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้นในขณะนั้น ซึ่งกรมสุขภาพจิต (2543: 7) ได้กล่าวไว้ว่า การปฏิเสธ ในสถานการณ์ที่ไม่พึงปรารถนานั้นต้องมีขั้นตอนสำคัญ คือ ปฏิเสธอย่างจริงจัง ทั้งท่าทาง คำพูด และน้ำเสียง จะมีการใช้ความรู้สึกเป็นข้ออ้างประกอบเหตุผล เพราะการให้เหตุผลอย่างเดียวมักถูกโต้แย้งด้วยเหตุผลอื่น และการอ้างความรู้สึกจะทำให้โต้แย้งได้ยากขึ้น รวมทั้งการใช้ถ้อยคำของผู้ส่งสารจะต้องมีการฝึกฝนอยู่เสมอจึงจะเพิ่มพูนความสามารถในการเลือกภาษา ถ้อยคำได้เหมาะสมกับสถานการณ์เนื้อหา และผู้รับสาร

2. ผลการประเมินความสามารถในการทำโครงการ โดยใช้แบบประเมินความสามารถในการทำโครงการ โดยภาพรวมพบว่านักเรียนมีความสามารถอยู่ในระดับสูง นักเรียน สามารถเลือกหัวข้อเรื่องหรือปัญหาที่จะศึกษา วางแผนและลงมือปฏิบัติโครงการสามารถนำเสนอผลงานและเขียนรายงานได้ ทั้งนี้เป็นเพราะว่า ครูให้ความรู้ กำกับติดตามและให้คำปรึกษาตลอดขั้นตอนการทำโครงการ แล้วนักเรียนได้ศึกษาค้นคว้าและลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง มีการวางแผนในการศึกษา ปฏิบัติงานตามแผนที่วางไว้จนได้ข้อสรุปที่เป็นคำตอบในเรื่องนั้นๆ นอกจากจะได้คำตอบสำหรับประเด็นปัญหาที่ตนเองสนใจจากการทำโครงการแล้ว นักเรียนยังสามารถช่วยกันคิดตัดสินใจและแก้ปัญหาที่พบระหว่างการทำกิจกรรมได้อย่างมีเหตุผล ซึ่งเป็นการเสริมสร้างการเรียนรู้และทักษะชีวิตให้กับตนเองได้จากการปฏิบัติจริง ซึ่งสอดคล้องกับ ลัดดา ภูเกียรติ, (2544: 48) ที่กล่าวว่า การมีส่วนร่วมในการคิดกิจกรรมโดยการเป็นผู้สร้างความรู้แทนที่จะเป็นผู้รับความรู้เพียงอย่างเดียวและการได้ลงมือปฏิบัติเอง นักเรียนจะจดจำสิ่งเหล่านั้นติดตัวไปตลอดชีวิต สอดคล้องกับรายงานการวิจัยของ ศิริณาล บัวคลี, (2549: 87) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนา

ความสามารถในการคิดแก้ปัญหาของเด็กปฐมวัยโดยใช้การจัดประสบการณ์แบบโครงการ ผลการวิจัยพบว่านักเรียนมีความสามารถในการทำโครงการในภาพรวมอยู่ในระดับดี เพราะการทำกิจกรรมโครงการนักเรียนทำกิจกรรมเป็นกลุ่มจึงจำเป็นต้องมีการวางแผนการทำงานและร่วมมือกันทำงานสำเร็จ เด็กมีโอกาสปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมรอบตัว และได้เรียนรู้จากการปฏิบัติจริง

3. ผลการศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่มีต่อการจัดกิจกรรมด้วยโครงการพบว่า นักเรียนเห็นด้วยกับการจัดกิจกรรมด้วยโครงการอยู่ในระดับมาก โดยมีความเห็นว่าการจัดกิจกรรมโครงการทำให้นักเรียนได้ศึกษาค้นคว้าและรวบรวมข้อมูลจากแหล่งต่างๆ สามารถคิดหาวิธีการแก้ปัญหาและตัดสินใจอย่างมีเหตุผล สามารถสื่อสารกับบุคคลอื่นๆ ได้ดีขึ้น นักเรียนมีความสนุกสนานในการเรียนรู้ ทั้งนี้เป็นเพราะว่าในการลงมือปฏิบัติโครงการนักเรียนได้สืบค้นจากแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย มีการวางแผนการทำงานอย่างเป็นขั้นตอน ได้ร่วมมือกันปฏิบัติกิจกรรมและพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันทำให้นักเรียนได้รับประสบการณ์ตรงจากการปฏิบัติจริงและสามารถแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวันด้วยตนเอง โดยมีครูเป็นผู้นิเทศติดตามให้คำปรึกษาและประเมินการทำงานอย่างต่อเนื่อง ทำให้นักเรียนมีความสุขและสนุกสนานในการเรียน ซึ่งสอดคล้องจุดประสงค์ของการจัดการเรียนรู้แบบโครงการที่ สมศักดิ์ ลินธุระเวช และคณะ (2546: 231) ได้กล่าวไว้ว่า เพื่อให้ผู้เรียนได้ใช้ความรู้ ทักษะและประสบการณ์ของตนเองในการศึกษาค้นคว้าหาข้อมูลจากแหล่งเรียนรู้ต่างๆ มีทักษะในการแสวงหาความรู้ มีทักษะทางสังคม ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดทักษะการตัดสินใจ ทักษะการนำเสนอ ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดพลัง ความอยากรู้อยากเห็น ได้แสดงออกซึ่งความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัย

ของ ทิพวรรณ ชุ่มเชื้อ, (2548: 82-87) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาผลการเรียนรู้ เรื่องธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่สอนโดยวิธีสอนแบบโครงงานของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนเห็นว่าวิธีสอนแบบโครงงานเป็นวิธีสอนที่ทำให้ให้นักเรียนได้ศึกษาค้นคว้าได้ลึกซึ้งมากยิ่งขึ้น นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติและค้นคว้าด้วยตนเอง มีโอกาสได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ และมีความสุขสนุกสนานเพลิดเพลิน หลังการเรียนรู้แบบโครงงานสามารถทำให้นักเรียนคิดหาเหตุผลในการแก้ปัญหา สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

1. จากผลการวิจัยพบว่า หลังการเรียนรู้จากการจัดกิจกรรมด้วยโครงงาน นักเรียนมีผลการเรียนรู้ด้านทักษะชีวิตสูงขึ้น ในด้านทักษะการตัดสินใจและทักษะการแก้ปัญหา ดังนั้นสถานศึกษาควรส่งเสริมให้ครูนำวิธีการจัดกิจกรรมด้วยโครงงานไปใช้ในการพัฒนาทักษะชีวิตโดยบูรณาการร่วมกับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่นและระดับชั้นอื่นๆ

2. จากผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมีผลการเรียนรู้ด้านทักษะการสื่อสารต่ำกว่าทักษะด้านอื่น ดังนั้นครูผู้สอนควรออกแบบกิจกรรมในขั้นของการสร้างความตระหนักและความสนใจโดยการยกตัวอย่างสถานการณ์จริง การตั้งคำถาม การเสนอความคิดเห็น และการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างกลุ่มให้มากขึ้น เพื่อกระตุ้นให้นักเรียนได้พัฒนาทักษะด้านการสื่อสารได้ดียิ่งขึ้น

3. จากผลการวิจัยและการสังเกตพบว่า ในการทำโครงงานของนักเรียนนั้น ควรมีการพัฒนาเพิ่มเติมในด้านการตัดสินใจเลือกหัวข้อเรื่องหรือปัญหาที่จะศึกษาและด้านการสรุปผลโครงงาน เนื่องจากนักเรียนยังขาดประสบการณ์ในการทำโครงงาน ทำให้การเลือกหัวข้อเรื่องหรือปัญหาที่จะศึกษาขาดความแปลกใหม่ ไม่เหมาะสมกับระดับความรู้ความสามารถของนักเรียน ดังนั้นในการจัดกิจกรรมครูจะต้องส่งเสริมให้มีการอภิปรายในชั้นเรียนและให้เวลาสำหรับสืบค้นข้อมูลมากขึ้น ส่วนในด้านการสรุปผล จะต้องเพิ่มกิจกรรมที่ฝึกให้นักเรียนเกิดทักษะในการคิดสังเคราะห์ เพื่อให้นักเรียนสามารถประมวลข้อมูลและความรู้ที่ได้จากการทำกิจกรรมไปใช้สรุปผลโครงงานได้อย่างชัดเจนและสมบูรณ์มากขึ้น

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. จากผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมีความคิดเห็นว่าการจัดกิจกรรมแนะแนวด้วยโครงงานมีบรรยากาศการจัดการเรียนรู้ในระดับที่น้อยกว่าด้านอื่นๆ จึงควรมีการศึกษาวิจัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตในกิจกรรมแนะแนว โดยจัดกิจกรรมโครงงานร่วมกับเทคนิคการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบอื่นๆ

2. ควรมีการศึกษาวิจัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตโดยใช้เทคนิคการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยโครงงานบูรณาการกับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น

3. ควรมีการศึกษาวิจัยเพื่อพัฒนาความสามารถในการทำโครงงานสำหรับนักเรียนในเนื้อหาทักษะชีวิตด้านอื่นๆ

เอกสารอ้างอิง

- กรมวิชาการ ศูนย์พัฒนาหลักสูตร. (2544). เอกสารชุดเทคนิคการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ “โครงการ”. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์การศาสนา กรมศาสนา.
- กรมสุขภาพจิต. (2543). คู่มือการสอนทักษะชีวิตเพื่อป้องกันสารเสพติดในสถานศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น. กรุงเทพมหานคร: ประชาชน.
- เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ และคณะ. (2548). รายงานการวิจัย การสังเคราะห์องค์ความรู้เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ที่เน้นตัวผู้เรียนเป็นสำคัญตั้งแต่ พ.ศ. 2542-2547 (ฉบับเล่มสมบูรณ์). กรุงเทพมหานคร: กลุ่มพัฒนานโยบายการเรียนรู้ด้านภูมิปัญญาและการท่องเที่ยว สำนักงานมาตรฐานการศึกษาและพัฒนาการเรียนรู้ สกศ.
- ทิพวรรณ ชุ่มเชื้อ. (2548). การพัฒนาผลการเรียนรู้เรื่องธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่สอนโดยวิธีสอนแบบโครงงานของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการนิเทศ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ทศนา แคมมณี. (2544). วิทยาการด้านการคิด. กรุงเทพมหานคร: เดอะมาสเตอร์กรุ๊ป แมนเนจเม้นท์.
- ลัดดา ภูเกียรติ. (2544). โครงการเพื่อการเรียนรู้: หลักการและแนวทางการจัดกิจกรรม. กรุงเทพมหานคร: คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วนิดา ขาวมงคล เอกแสงศรี. (2546). หลักการสอนการพัฒนาทักษะชีวิต. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วัฒนา มัคคสมัน. (2550). การสอนแบบโครงงาน. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศิรินาถ บัวคลี. (2549). การพัฒนาความสามารถในการคิดแก้ปัญหาของเด็กปฐมวัยโดยใช้การจัดประสบการณ์แบบโครงงาน. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการนิเทศ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สมศักดิ์ สันทรเวช และคณะ. (2546). แบบฝึกหัดสาระการเรียนรู้พื้นฐาน ชุดปฏิบัติการเรียนรู้วิธีการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4. กรุงเทพมหานคร: วัฒนาพานิช.
- สุรางคณา เตื่อดิสอน. (2550). ผลการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนตามหลักวิธีคิดแบบวิถีชีวิตเพื่อพัฒนาการคิดอย่างมีวิจารณญาณสำหรับครูจากศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษานอกโรงเรียน คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2551). แนวทางการจัดกิจกรรมแนะแนวระดับประถมศึกษาชั้น ป.4-6. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- _____. (2554). การเสริมสร้าง “ทักษะชีวิต” ตามจุดเน้นการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ระดับประถมศึกษา – มัธยมศึกษา. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

- Hargrave, O.T. S. (2004). “We are all Learning Here: Project-Based Learning in the Classroom.” **Masters Abstracts International**. 42(02): 395.
- Katz,L.G. (1994). **The project approach**. **Eric Digest**. [Online]. Retrieved February 5, 2010. from: <http://ericece.org/pubs/digests/1994/IK-pro 94 html>
- Partnership for 21st Century skills. (2011). **Framework for 21st Century Learning**. [Online]. Retrieved February 8, 2012, from: <http://www.p21.org/overview/skills>
- Wagner, T. (2008). “The Seven Survival Skills for Careers, College, and Citizenship.” **Educational Leadership**. 66(2): 20-25.
- World Health Organization. (1994). **Life Skills Education for Children and Adolescents in Schools**. Geneva: WHO.